

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko

Konwentu Powiatów Województwa Pomorskiego w sprawie uwzględnienia w systemie potrzeb finansowych jednostek samorządu terytorialnego faktu prowadzenia szpitali oraz utworzenia odrębnej kategorii potrzeb w obszarze ochrony zdrowia

Łeba, 7.11.2025

Konwent Powiatów Województwa Pomorskiego zwraca się do:

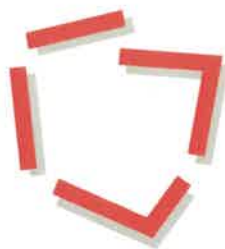
- Marszałka Sejmu
- Prezesa Rady Ministrów,
- Ministra Finansów,
- Ministra Zdrowia,
- Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

z wnioskiem o pilne podjęcie prac legislacyjnych nad zmianą ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, polegającą na uwzględnieniu w systemie potrzeb finansowych JST faktu prowadzenia szpitali oraz utworzeniu odrębnej kategorii potrzeb w obszarze ochrony zdrowia.

Diagnoza sytuacji

1. Powiaty i województwa są organami tworzącymi szpitale publiczne (SPZOZ, spółki prawa handlowego), realizujące kluczową część zadań z zakresu ochrony zdrowia, o których mowa w art. 68 Konstytucji RP oraz w ustawach ustrojowych samorządu (m.in. art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o samorządzie powiatowym – promocja i ochrona zdrowia jako zadanie własne powiatu).

2. Z analiz Związku Powiatów Polskich oraz danych sprawozdawczych wynika, że szpitale powiatowe znajdują się

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

w stanie permanentnego kryzysu finansowego – narastające zadłużenie, trudności z pokryciem bieżących kosztów, problem z wypłatą wynagrodzeń i opłaceniem składek ZUS, co było wielokrotnie sygnalizowane również przez Konwent Powiatów Województwa Pomorskiego w dotychczasowych stanowiskach.

3. Nowa ustawa o dochodach JST wprowadza konstrukcję „potrzeb finansowych JST” jako podstawy ustalania subwencji z budżetu państwa. Potrzeby te obejmują obecnie: wyrównawcze, oświatowe, rozwojowe, ekologiczne i uzupełniające.

4. W katalogu tym brak jest odrębnej kategorii potrzeb w obszarze ochrony zdrowia, mimo że:

- wydatki ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego na swoje szpitale mają charakter trwałe i rosnący,
- bez wsparcia samorządów wiele szpitali powiatowych nie byłoby w stanie kontynuować działalności,
- JST nie mają realnego wpływu na poziom wycen świadczeń ustalanych centralnie przez NFZ i Ministra Zdrowia.

5. W efekcie system finansowania zadań własnych JST pozostaje niespójny:

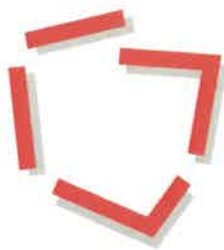
- edukacja posiada dedykowaną kategorię „potrzeb oświatowych” (zastępując dotychczasową część oświatową subwencji),
- ochrona zdrowia – mimo gigantycznego ciężaru finansowego dla powiatów – pozostaje „niewidoczna” w algorytmach potrzeb finansowych.

Uzasadnienie

Konwent Powiatów Województwa Pomorskiego wskazuje, że:

1. Prawo do ochrony zdrowia (art. 68 Konstytucji RP) jest dobrem o randze konstytucyjnej, a szpitale powiatowe są często jedynymi podmiotami zapewniającymi realny dostęp do leczenia szpitalnego w danym subregionie. Brak odzwierciedlenia tego w systemie dochodów JST jest sprzeczny z zasadą adekwatności środków do zadań.

2. Ustrojowe przepisy samorządowe powierzają powiatom zadania w zakresie promocji i ochrony zdrowia, w tym prowadzenie podmiotów leczniczych. Jeżeli państwo nie uwzględni tych zadań w systemie „potrzeb finansowych”, w praktyce dochodzi do przerzucenia części kosztów funkcjonowania systemu ochrony zdrowia na samorząd, bez odpowiednich dochodów.

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

3. Powiatowe szpitale pełnią rolę infrastruktury krytycznej dla bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców (ratownictwo medyczne, izby przyjęć, zabezpieczenie zdarzeń masowych, epidemie, migracje), co dodatkowo uzasadnia odrębne i stabilne ujęcie finansowania w systemie dochodów JST.

4. Brak odrębnej kategorii „ochrona zdrowia” w katalogu potrzeb finansowych JST powoduje, że JST prowadzące szpitale są istotnie bardziej obciążone niż te, które szpitali nie posiadają, a jednocześnie nie otrzymują z tego tytułu żadnej korekty ani rekompensaty w algorytmie subwencji.

5. Konsekwencją utrzymania takiego stanu jest postępujące ograniczanie możliwości inwestycyjnych powiatów oraz zagrożenie dla stabilności finansów JST, co pośrednio wpływa również na realizację innych zadań własnych (drogi, oświata, polityka społeczna).

4. Postulaty legislacyjne

W związku z powyższym Konwent Powiatów Województwa Pomorskiego wnosi o:

1. Utworzenie w art. 23 ustawy o dochodach JST odrębnej kategorii potrzeb finansowych – „potrzeby zdrowotne” lub „potrzeby w zakresie ochrony zdrowia”, obejmującej zadania JST jako organów tworzących podmioty lecznicze wykonujące działalność szpitalną.
2. Określenie mechanizmu ustalania łącznej kwoty potrzeb zdrowotnych oraz zasad jej podziału pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego, analogicznie do rozwiązań przyjętych dla potrzeb oświatowych, z udziałem Ministra Zdrowia jako ministra „resortowego”, zobowiązanego do przekazywania Ministrowi Finansów informacji o rzeczywistym zapotrzebowaniu finansowym JST w obszarze ochrony zdrowia.
3. Wprowadzenie korekty algorytmu potrzeb wyrównawczych i uzupełniających polegającej na:
 - uwzględnieniu faktu prowadzenia przez JST szpitala (szpitali),
 - parametryzacji tego obciążenia np. (krajową sieć szpitali i ich poziomy referencyjne, liczba łóżek, zakres świadczeń, liczba hospitalizacji, region o ograniczonej dostępności do innych świadczeniodawców).
4. Zabezpieczenie minimalnego poziomu finansowania potrzeb zdrowotnych JST w taki sposób, aby samorządy –

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

zwłaszcza powiaty – nie musiały ograniczać innych zadań własnych wyłącznie po to, by pokrywać straty generowane przez systemowo niedofinansowane szpitale powiatowe.

5. Uwzględnienie w pracach nad zmianami ustawy o dochodach JST głosu strony samorządowej, w szczególności reprezentacji powiatów (Związek Powiatów Polskich, Konwenty wojewódzkie), tak aby proponowane rozwiązania odpowiadały rzeczywistej sytuacji finansowej szpitali powiatowych oraz możliwościom budżetowym JST.

Konwent Powiatów Województwa Pomorskiego podkreśla, że bez systemowego uwzględnienia ochrony zdrowia w katalogu potrzeb finansowych JST reforma dochodów samorządów pozostanie niekompletna. Wprowadzenie odrębnej kategorii „ochrona zdrowia” oraz powiązanie jej z obiektywnymi wskaźnikami odzwierciedlającymi skalę zadań realizowanych przez szpitale powiatowe i wojewódzkie jest warunkiem utrzymania bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców oraz stabilności finansów jednostek samorządu terytorialnego.

PRZEWODNICZĄCY
KONWENTU POWIATÓW
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Marek Szczepański